

## ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

### համաձայնեցված արժույթային քաղաքականության իրականացմանն ուղղված միջոցների մասին

#### I. Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն արձանագրությունը մշակվել է «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» պայմանագրի 64-րդ հոդվածի համաձայն և դրանով սահմանվում է անդամ պետությունների կողմից ձեռնարկվող միջոցները՝ ուղղված համաձայնեցված արժույթային քաղաքականության իրականացմանը:

2. Սույն Արձանագրության մեջ օգտագործվող հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստը՝

«արժույթային օրենսդրություն»՝ արժույթային կարգավորման և արժույթային հսկողության ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրական ակտերը և, ի կատարումն դրանց՝ ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերը.

«արժույթային սահմանափակումներ»՝ արժույթային գործառնությունների նկատմամբ օրենսդրորեն սահմանված սահմանափակումներ՝ արտահայտված արժույթային գործառնությունների ուղղակի արգելքով, դրանց ծավալների, թվի և անցկացման ժամկետների, վճարման արժույթի տեսակի սահմանափակմամբ, դրանք անցկացնելու համար հատուկ թույլտվություններ (լիցենզիաներ) ստանալու պահանջներ սահմանելով, անցկացվող արժույթային գործառնության գումարի մի մասը, ամբողջ գումարը կամ ամբողջ գումարի կրկնապատիկ գումարը պահուստավորելով, ինչպես նաև սույն Արձանագրության մասնակից պետությունների տարածքում հաշիվներ բացելու և վարելու հետ կապված սահմանափակումներ.

«ինտեգրացված արժույթային շուկա»՝ անդամ պետությունների արժույթային շուկաների ամբողջությունը, որոնք համախմբվում են գործունեության և պետական կարգավորման միասնական սկզբունքներով.

«ազատականացման միջոցներ»՝ միջոցներ, որոնց արդյունքը անդամ պետությունների ռեզիդենտների, ինչպես նաև երրորդ պետությունների

ռեզիդենտների միջև արժույթային գործողությունների նկատմամբ արժույթային սահմանափակումների թուլացումը կամ վերացումն է.

«անդամ պետության ռեզիդենտ»՝ անձ, որը անդամ պետություններից մեկի ռեզիդենտն է՝ ըստ այդ անդամ երկրի արժույթային օրենսդրության.

«երրորդ պետության ռեզիդենտ»՝ անձ, որը որևէ անդամ պետության ռեզիդենտ չէ.

«իրավասու կազմակերպություններ»՝ իրավաբանական անձինք, որոնք անդամ պետության ռեզիդենտներ են, և լիազորված են կատարելու բանկային գործողություններ արտարժույթով՝ իրենց ստեղծման պետության օրենսդրության համաձայն.

«արժույթային հսկողության լիազորված մարմիններ»՝ գործադիր իշխանության մարմիններ, անդամ պետությունների ազգային բանկեր (կենտրոնական) և անդամ պետությունների այլ պետական մարմիններ, որոնք իրավասու են իրականացնելու արժույթային հսկողություն:

Արժույթային իրավահարաբերությունների կարգավորման դեպքում անդամ պետությունները կիրառում են «ոչ ռեզիդենտ» տերմինը՝ ազգային արժույթային օրենսդրությանը համապատասխան:

## **II. Համաձայնեցված արժույթային քաղաքականության իրականացմանն ուղղված միջոցները**

3. Համաձայնեցված արժույթային քաղաքականության անցկացման համար անդամ պետությունները ձեռնարկում են հետևյալ միջոցները՝

1) Ազգային արժույթի փոխարժեքի ինդեքսի քաղաքականության համակարգում՝ անդամ պետությունների ազգային արժույթի օգտագործման ընդլայնման ապահովման համար, անդամ պետությունների ռեզիդենտների փոխադարձ հաշիվներում, ինչպես նաև փոխադարձ խորհրդատվությունների անցկացման կազմակերպում՝ դրամավարկային քաղաքականության միջոցառումների մշակման և համակարգման նպատակով.

2) Ազգային արժույթների փոխարկելիության ապահովում՝ վճարային հաշվեկշռի ընթացիկ և կապիտալ հաշիվներով, առանց սահմանափակումների, անդամ պետությունների ռեզիդենտների կողմից, անդամ պետությունների բանկերի միջոցով արտարժույթի առքի և վաճառքի պայմանների ստեղծման միջոցով.

3) ազգային արժույթների ուղիղ և փոխադարձ գնանշումների ապահովման համար պայմանների ստեղծում.

4) անդամ պետությունների ռեզիդենտների միջև փոխադարձ հաշվարկների անցկացման ապահովում՝ անդամ պետությունների ազգային արժույթներով.

5) անդամ պետությունների միջև վճարահաշվարկային հարաբերությունների մեխանիզմի կատարելագործում՝ անդամ պետությունների միջև փոխադարձ հաշվարկներում ազգային արժույթների օգտագործման ընդլայնման հիման վրա.

6) ազգային արժույթի պաշտոնական փոխարժեքների բազմաքանակության արգելում, որը խոչընդոտում է անդամ պետությունների ռեզիդենտների միջև փոխադարձ առևտուր.

7) անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի կողմից անդամ պետությունների ազգային արժույթի պաշտոնական արժեքների սահմանում, բորսային շուկայում ձևավորված արժեքների հիման վրա, կամ ԱՄՆ դոլարի հանդեպ անդամ պետությունների ազգային արժույթի կրոս կուրսով.

8) արժութային շուկայի վիճակի և զարգացման հեռանկարների մասին տեղեկատվության փոխանակում՝ մշտական հիմունքներով.

9) անդամ պետությունների ինտեգրացված արժութային շուկային կազմավորումը.

10) յուրաքանչյուր անդամ պետության կողմից իրենց ներքին արժութային շուկայի հասանելիություն այն բանկերի համար, որոնք անդամ պետությունների ռեզիդենտներ են և, ըստ այդ պետության օրենսդրության, իրավասու են կատարելու արժութային գործարքներ, անցկացնելու միջբանկային փոխարկման գործարքներ՝ ազգային ռեժիմի ապահովման պայմաններում.

11) անդամ պետությունների բանկերին, իրենց թղթակցային հաշվի միջոցների՝ երրորդ պետության արժույթով ազատ փոխարկման իրավունքի տրամադրում՝ անդամ պետությունների ազգային արժույթով.

12) անդամ պետությունների արժութային ակտիվներն այլ անդամ պետությունների ազգային արժույթով, այդ թվում նաև իրենց պետական արժեթղթերի տեղաբաշխելու պայմանների ստեղծում.

13) ներքին արժութային շուկաների իրացվելիության հետագա զարգացում և աճ.

14) անդամ պետությունների կազմակերպված շուկաներում ազգային արժույթի վճարաքի զարգացում և անդամ պետությունների արժութային շուկայի մասնակիցների համար հասանելիության ապահովում.

15) ֆինանսական գործիքների բաղադրատարրերի կազմակերպված շուկայի զարգացում:

4. Անդամ պետությունների՝ արժույթային իրավահարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությունների մոտարկման և անդամ պետությունների ազատականացման համար ձեռնարկվող միջոցների նպատակով՝

1) ապահովում են արդյունավետ տնտեսական կոոպերացիային խոչընդոտող արժույթային գործողությունների արժույթային սահմանափակումների աստիճանաբար վերացումը և անդամ պետությունների տարածքում տեղակայված բանկերում անդամ պետությունների ռեզիդենտների կողմից հաշիվների բացումն ու վարումը.

2) սահմանում են երրորդ պետությունների ռեզիդենտների՝ անդամ պետությունների տարածքում տեղակայված բանկերում բանկային հաշիվների բացման կամ վարման, ինչպես նաև երրորդ պետությունների տարածքում տեղակայված բանկերում անդամ պետությունների ռեզիդենտների հաշիվների կարգի համաձայնեցված մոտեցումները.

3) անդամ պետությունների ռեզիդենտների բանկային հաշիվների պարտադիր հաշվեգրման ենթակա դրամական միջոցների ռեպատրիացիայի պահանջի մոտեցումների մշակում՝ ելնելով ազգային ինքնիշխանության պահպանման սկզբունքից.

4) սահմանում են արժույթային գործողությունների ցանկը, որոնք իրականացվում են անդամ պետությունների ռեզիդենտների միջև, որոնց հանդեպ չեն կիրառվում արժույթային սահմանափակումները.

5) սահմանում են անդամ պետությունների ռեզիդենտների իրավունքների և պարտականությունների անհրաժեշտ ծավալը՝ արժույթային գործողություններ իրականացնելիս, ներառյալ առանց անդամ պետությունների տարածքում տեղակայված բանկերի բանկային հաշիվների, հաշվարկների իրականացման իրավունքը.

6) ապահովում են անդամ պետությունների ռեզիդենտների բանկային հաշիվների պարտադիր հաշվեգրման ենթակա դրամական միջոցների ռեպատրիացիային վերաբերող պահանջների ներդաշնակություն.

7) ապահովում են Միության մաքսային տարածքում անդամ պետությունների ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների դրամական միջոցների ու դրամական գործիքների ազատ տեղաշարժը.

8) ապահովում են արժույթային գործարքների հաշվառման և վերահսկման պահանջների ներդաշնակեցումը.

9) ապահովում են անդամ պետությունների արժույթային օրենսդրությունների խախտման համար պատասխանատվության նորմերի ներդաշնակեցումը:

### III. Արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների փոխգործունեությունը

5. Արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների փոխգործունեությունն իրականացվում է՝

1) տեղեկություններ փոխանակելով՝

անդամ պետությունների վերահսկիչ և իրավապահ մարմինների՝ արժութային օրենսդրության կատարման վերահսկողության ոլորտում պրակտիկայի մասին,

արժութային օրենսդրության պահպանման վերահսկողության համակարգի գործունեության բարելավման և ապահովման միջոցների մասին,

արժութային վերահսկողության կազմակերպման հարցերի, ինչպես նաև իրավական բնույթի տեղեկատվության, այդ թվում՝ արժութային վերահսկողության ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության, արժութային վերահսկողության ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության փոփոխման մասին.

2) համագործակցության՝ ուղղված անդամ պետությունների ռեզիդենտների կողմից արժութային գործարքների իրականացմանը՝ ներառյալ տեղեկատվության փոխանակումը, ինչպես նաև օրենսդրության խախտմամբ իրականացված գործարքների մասին արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների հարցման հիման վրա, անդամ պետությունների օրենսդրությունների խախտումների կանխարգելումը, վերհանումը և խափանումը.

3) արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության բնագավառում անդամ պետությունների փոխադարձ շահերին դիպչող խնդիրների առնչությամբ փոխադարձ վերլուծական ուսումնասիրությունների անցկացման.

4) համագործակցության ընթացքում ծագող հարցերի կապակցությամբ գործնական աջակցություն ցուցաբերելով՝ ներառյալ աշխատանքային խմբերի ստեղծումը, փորձի փոխանակումը և կադրերի պատրաստումը.

5) արժութային կարգավորման և արժութային վերահսկողության հարցերով վիճակագրական տեղեկությունների փոխանակման կազմակերպում, այդ թվում՝

անդամ պետությունների ռեզիդենտների միջև արժութային գործարքների դրամական միջոցների վճարման և փոխանցումների ծավալի վերաբերյալ.

մեկ անդամ պետության ռեզիդենտների կողմից մյուս անդամ պետության իրավասու կազմակերպություններում բացված հաշիվների քանակի վերաբերյալ.

6) արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների համագործակցության այլ հարցերի շուրջ համատեղ գործունեության իրականացման միջոցով:

6. Արժութային վերահսկողության իրավասու մարմիններն արժութային վերահսկողության ոլորտում կոնկրետ ուղղություններով փոխգործակցություն են իրականացնում՝ ներառյալ մշտական հիմունքներով տեղեկատվության տրամադրումը՝ համաձայն արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների միջև փոխգործակցության մասին առանձին արձանագրությունների:

7. Գործնական աջակցության տրամադրումն իրականացվում է՝

արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների ներկայացուցիչների աշխատանքային այցերի կազմակերպման,

սեմինարների և խորհրդակցությունների անցկացման,

մեթոդաբանական առաջարկությունների մշակման ու դրանց փոխանակման միջոցով:

#### **IV. Արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների հարցումների հիման վրա տեղեկատվության փոխանակումը**

8. Տեղեկատվության տրամադրման մասին հարցումի ուղարկումը և կատարումն իրականացվում են հետևյալ կարգով՝

1) հարցումը պետք է ներկայացվի գրավոր կամ տեքստի փոխանցման տեխնիկական միջոցների օգտագործմամբ:

Տեքստի փոխանցման տեխնիկական միջոցների օգտագործման, ինչպես նաև ստացված հարցման իսկության կամ բովանդակության վերաբերյալ կասկածներ առաջանալու դեպքում, հարցումն ստացած արժույթի վերահսկողության իրավասու մարմինը կարող է պահանջել գրավոր հաստատում.

2) վարչական իրավախախտումների գործերով վարույթների շրջանակներում տեղեկություններ ստանալու վերաբերյալ հարցման մեջ պետք է նշվեն՝

հարցումն ուղարկող արժութային վերահսկողության իրավասու մարմնի անվանումը,

հարցում ստացած արժութային վերահսկողության իրավասու մարմնի անվանումը,

գործի փաստական հանգամանքների համառոտ նկարագիրը՝ հավելվածով, անհրաժեշտության դեպքում կցելով հաստատող փաստաթղթերի օրինակները,

իրավախախտման որակումը՝ հարցումն ուղարկող արժութային վերահսկողության իրավասու մարմնի պետության օրենսդրության համաձայն,

հարցումն իրականացնելու համար անհրաժեշտ այլ տեղեկություններ.

3) հարցումը և դրա պատասխանը կատարվում են ռուսերենով:

9. Երրորդ կողմին սույն Արձանագրության շրջանակներում ստացված տեղեկությունները փոխանցելու անհրաժեշտության դեպքում պահանջվում է տվյալ տեղեկությունները ներկայացնող արժութային վերահսկողության իրավասու մարմնի գրավոր համաձայնությունը:

10. Հարցումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով հարցումն ուղարկող Կողմ պետության օրենսդրությամբ սահմանված ընթացակարգային ժամկետների, հարցումն ուղարկած արժութային վերահսկողության իրավասու մարմնի կողմից պահպանելու հնարավորությունը:

Հարցումն ստացած արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինն իրավունք ունի պարզաբանման կարգով լրացուցիչ տեղեկություններ պահանջելու, եթե հարցումն իրականացնելու համար դա անհրաժեշտ է:

11. Հարցումն իրականացնելու անհնարինության դեպքում արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինը տեղեկացնում է դրա մասին հարցումն ուղարկած արժութային վերահսկողության մարմնին՝ նշելով մերժման պատճառները:

12. Արժութային վերահսկողության լիազոր մարմինները կրում են արժութային վերահսկողության ոլորտում, փոխգործակցության շրջանակներում տեղեկատվության փոխանակման հետ կապված ծախսերը:

Լրացուցիչ ծախսեր պահանջող հարցումներ ստանալու դեպքում, դրանց ֆինանսավորման հարցը քննարկվում է արժութային վերահսկողության իրավասու մարմինների կողմից՝ փոխադարձ համաձայնությամբ:

## **V. Արժութային սահմանափակումներ**

13. Յուրաքանչյուր անդամ պետություն, բացառիկ դեպքերում (եթե իրավիճակը չի կարող լուծվել տնտեսական քաղաքականության այլ միջոցներով) իրավունք ունի մտցնելու արժութային սահմանափակումներ՝ մեկ տարուց ոչ ավելի ժամկետով:

Այս պարագայում բացառիկ դեպք են համարվում՝

այնպիսի հանգամանքների առաջացումը, որոնց դեպքում ազատականացման միջոցների իրականացումը կարող է վատթարացնել անդամ պետության տնտեսական և ֆինանսական դրությունը:

վճարային հաշվեկշռում բացասական իրավիճակի զարգացումը, որի հետևանքով անդամ պետության ոսկու և արծույթի պահուստները կարող են նվազել թույլատրելի մակարդակից ցածր:

այնպիսի հանգամանքների առաջացումը, որոնց դեպքում ազատականացման միջոցների իրականացումը կարող է վնաս հասցնել անդամ պետության անվտանգության շահերին և խոչընդոտել հասարակական կարգի պահպանումը:

անդամ պետության ազգային արժույթի փոխարժեքի կտրուկ տատանումները:

14. Այն անդամ պետությունը, որը մտցրել է արժութային սահմանափակումներ, տեղեկացնում է դրա մասին մնացած անդամ պետություններին և Հանձնաժողովին՝ այդ սահմանափակումները մտցնելուց 15 օրից ոչ ուշ:

---